

SPIS TREŚCI

OD AUTORA	3
Część pierwsza	
1870—1918	
Rozdział I. PRZEŁOM XIX I XX W. SYTUACJA OGÓLNA	6
Narodziny imperializmu (6). Imperializm jako najwyższe stadium kapitalizmu (6).	
Rozdział II. WOJNA FRANCUSKO-PRUSKA 1870—1871 R.	9
Układ sił politycznych w Europie w przeddzień wojny (9). Sytuacja w Prusach (9). Sytuacja we Francji (10). Przyczyny wybuchu wojny i jej przebieg (10). Proklamowanie III Republiki. Rząd Obrony Narodowej (12). Zgromadzenie Narodowe (14).	
Rozdział III. KOMUNA PARYSKA	16
Nastroje rewolucyjne we Francji w przeddzień Komuny (16). Przesłanki rewolucji z 18 marca 1871 r. (16). Komitet Centralny Gwardii Narodowej (16). Utworzenie Komuny Paryskiej i jej działalność (17). Ostatnie dni Komuny (20). Historyczne znaczenie Komuny Paryskiej (21).	
Rozdział IV. NARODZINY III REPUBLIKI WE FRANCJI	22
Uchwalenie konstytucji 1875 r. (22). Życie gospodarcze. Rządy finansjery (23). Ruch robotniczy (25). Rozłam we francuskim ruchu robotniczym (25). Kryzysy polityczne (26). Rozwój ruchu robotniczego (27). Zjednoczenie partii socjalistycznych. Anarchoindykalizm (28). Polityka zagraniczna Francji. Zbliżenie z Rosją i Anglią (28). Kolonializm francuski (29). Specyfika imperializmu francuskiego (31).	
Rozdział V. UPADEK PRZEMYSŁOWEJ HEGEMONII ANGLII W ŚWIECIE	32
1. STOSUNKI WEWNĘTRZNE	32
Ustrój. Klasy społeczne (32). Dwupartyjny system rządów (33). Ruch robotniczy. Powstanie Federacji Socjalisty- cznej (34). Nowy trade-unionizm (34).	
2. ROLA IMPERIALIZMU BRYTYJSKIEGO W ŚWIECIE	35
Problemy gospodarcze (35). Polityka „wspaniałego odosobnienia” (36). Kolonializm brytyjski (36). Kwestia irländzka (38).	
Rozdział VI. NIEMCY	40
Zjednoczenie Niemiec. Utworzenie Cesarstwa Niemieckiego (40). Imperializm niemiecki (41). Kartele, syndyka- ty, trusty (42). Wewnętrzna polityka Bismarcka (44). Niemiecki ruch robotniczy. Ustawy wyjątkowe (45). System sojuszy i bloków (46). Polityka kolonialna Niemiec (47).	
Rozdział VII. AUSTRO-WĘGRY	49
Sytuacja polityczna i gospodarcza (49). Ucisk narodowościowy (49). Ruch robotniczy (50).	
Rozdział VIII. ROSJA	52
1. ZACOFANIE GOSPODARCZE	52
Zniesienie poddaństwa chłopów (52). Rozwój kapitalizmu w Rosji pod koniec XIX w. (52). Rola kapitałów obcych (53).	

2. STOSUNKI WEWNĘTRZNE	54
System polityczny (54). Położenie chłopstwa i robotników (54).	
3. ROSYJSKI RUCH REWOLUCYJNY I ROBOTNICZY	55
Włodzimierz Iljicz Lenin (56).	
4. POLITYKA ZAGRANICZNA	56
Rosja wobec problemów europejskich (56). Imperialna polityka Rosji w Azji (57).	
5. WZROST FALI REWOLUCYJNEJ	57
Rozwój imperializmu w Rosji i jego specyfika (57). „Iskra” (58).	
6. WALKA O POWSTANIE PARTII PROLETARIATU	58
Geneza ruchu rewolucyjnego w Rosji (58). Klęska Rosji w wojnie z Japonią (58).	
7. WYBUCH I PRZEBIEG REWOLUCJI 1905 R.	60
„Krwawa niedziela” (60). Lato 1905 r. (61). Powszechny strajk polityczny w październiku 1905 r. (62). Powstanie grudniowe (63). Spadek fali rewolucyjnej (64). Ruch narodowowyzwoleńczy w carskiej Rosji. Polacy w rewolucji 1905 r. (64). Przyczyny upadku rewolucji (64).	
Rozdział IX. INNE PAŃSTWA EUROPEJSKIE	65
1. WŁOCHY	65
2. PAŃSTWA SKANDYNAWSKIE	66
Problemy społeczno-polityczne (66). Ruch robotniczy (67).	
3. INNE PAŃSTWA EUROPEJSKIE	67
Rozdział X. TURCJA	69
Problemy wewnętrzne. Sytuacja gospodarcza (69). Przekształcenie Turcji w półkolonię (70). Postepowe ruchy społeczne. Rewolucja młodoturecka (71).	
Rozdział XI. KRAJE DALEKIEGO WSCHODU	75
1. JAPONIA	75
Stosunki wewnętrzne w drugiej połowie XIX w. (75). Rozwój gospodarczy (75). Polityka kolonialna imperializmu japońskiego (76). Położenie klasy robotniczej. Sen-Katajama (76).	
2. CHINY	77
Stosunki wewnętrzne (77). Ekspansja państw imperialistycznych (78). Ruch antyfeudalny i narodowy (80). Powstanie bokserów — Ihotuan (80). Rewolucja 1911—1912 r. (81).	
3. INDIE	82
Miejsce Indii w gospodarce i polityce brytyjskiej (82). Polityka kolonialna w Indiach (82). Ruchy chłopskie (83). Ogólnoindyjski Kongres Narodowy (83).	
Rozdział XII. KOLONIALNY PODZIAŁ AFRYKI	84
1. STOSUNKI WEWNĘTRZNE	84
2. BUDOWA FRANCUSKIEGO IMPERIUM KOLONIALNEGO	85
Podbój i kolonizacja Algierii (85). Opanowanie Tunezji (87). Kolonialny podział Maroka (87). Utworzenie Francuskiej Afryki Zachodniej (90).	
3. EKSPANSJA WIELKIEJ BRYTANII W AFRYCE	93
Egipt i Sudan (93). Zdobycze brytyjskie w Afryce Zachodniej (96). Afryka Wschodnia (97). Etiopia (98). Podbój południa Afryki (98).	
4. WALKA O SFERY WPLYWÓW W AFRYCE ŚRODKOWEJ I W BASENIE RZEKI KONGO	101
Imperializm i Afryka (105). Podbój Afryki (105). Kolonializm brytyjski w Afryce (106). Kolonializm francuski (106). Dalszy podział Afryki (107). Znaczenie Afryki (107).	
Rozdział XIII. AMERYKA	108
1. STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	108
Imigracja (108). Rozwój gospodarczy (108). Stosunki wewnętrzne (110). Problemy ruchu robotniczego (112). Kierunki ekspansji kolonialnej USA (113). Wojna amerykańsko-hiszpańska (114).	
2. AMERYKA ŁACIŃSKA	114
Argentyna (114). Brazylia (115). Meksyk (115). Problemy społeczno-gospodarcze (115). Ameryka Łacińska — półkolonia imperializmu (116). Rozwój kapitalizmu. Początki ruchu robotniczego (117).	

Rozdział XIV. ZMIANY W UKŁADZIE SIŁ NA PRZEŁOMIE XIX I XX W. EKSPANSJA KOLONIALNA MOCARSTW IMPERIALISTYCZNYCH	118
1. SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA	118
Sprzeczności francusko-niemieckie (118). Współpraca francusko-rosyjska (118). Sprzeczności brytyjsko-francuskie (118). Sprzeczności brytyjsko-rosyjskie (119). Sprzeczności brytyjsko-niemieckie. Wzrost potęgi Niemiec (119).	
2. DROGA KU ENTENTE CORDIALE	120
Zwrot w polityce Włoch (120). Układ z 8 kwietnia 1904 r. Entente cordiale (120).	
3. NOWY UKŁAD SIŁ W EUROPIE	121
4. WZROST SPRZECZNOŚCI IMPERIALISTYCZNYCH W LATACH 1904—1914	121
Sprzeczności między państwami trójprzymierza i trójporozumienia (121). Maroko w polityce państw imperialistycznych (122). Konferencja w Algeciras (123). Drugi kryzys marokański (124). Wyścig zbrojeń (124). Sprawy wschodnie (125). Wojny bałkańskie (125). W przeddzień wojny światowej (126).	
Rozdział XV. NIEKTÓRE PROBLEMY MIĘDZYNARODOWEGO RUCHU ROBOTNICZEGO	128
Marksizm w ruchu robotniczym (128). Reformizm i rewizjonizm (128). Rozwiązanie I Międzynarodówki (129). II Międzynarodówka (130). Trzy kierunki w II Międzynarodówce (131). Stosunek II Międzynarodówki do wojny (132).	
Rozdział XVI. NAUKA I KULTURA	134
Nauki ścisłe (134). Rozwój techniki (136). Nauki humanistyczne (139). Literatura (140). Sztuka (141). Prasa (141).	
Rozdział XVII. PIERWSZA WOJNA ŚWIATOWA	142
1. POCZĄTEK WOJNY	142
Imperialistyczny charakter wojny (142). Wybuch wojny (142). Siły przeciwników (144).	
2. DZIAŁANIA WOJENNE	144
Marsz na Paryż (144). Ofensywa rosyjska (145). Sytuacja na Bałkanach (145). Front wschodni (146). Front zachodni (146).	
3. KOŃCOWY ETAP WOJNY	148
Rozpad monarchii austro-węgierskiej (149). Koniec wojny (150).	
4. SPRAWA POLSKA	150
5. WALKA PRZECIW WOJNIE	152
Organizacje pacyfistyczne (152). Międzynarodowy ruch robotniczy (152). Upadek II Międzynarodówki (152). Walka przeciwko wojnie (153). Rola bolszewików w międzynarodowym ruchu robotniczym. Walka o utworzenie III Międzynarodówki (153).	
6. SKUTKI WOJNY	154
Rozdział XVIII. WIELKA SOCJALISTYCZNA REWOLUCJA PAŹDZIERNIKOWA	156
1. BURŻUAZYJNO-DEMOKRATYCZNA REWOLUCJA LUTOWA 1917 R.	156
Narastanie rewolucji w Rosji carskiej (156). Konsolidacja sił rewolucyjnych (156). Utworzenie Rządu Tymczasowego (157). Dwuwładza (158).	
2. POWSTANIE ZBROJNE W PAŹDZIERNIKU 1917 R.	158
Luty—kwiecień 1917 r. (158). Tezy kwietniowe Lenina (158). Okres przygotowawczy do zbrojnego powstania (159). Zdobywanie władzy przez proletariat Piotrogradu (160). II Zjazd Rad (161). Dekrety o pokoju i o ziemi (161). Stosunek Rewolucji Październikowej do sprawy Polski (162). Udział Polaków w Rewolucji Październikowej (163). Historyczne znaczenie Października (163).	
Część druga	
1919—1939	
Rozdział XIX. ŚWIAT KAPITALISTYCZNY PO PIERWSZEJ WOJNIE ŚWIATOWEJ	166
1. ROZWIĄZANIA POLITYCZNE	166
Konferencja paryska (166). Traktat wersalski (167). Traktat z Austrią (168). Traktat z Bułgarią (168). Traktat z Węgrami (169). Traktat z Turcją (169). Sprawa Polski na konferencji paryskiej (169). Powstanie Ligi Narodów (169). System mandatowy Ligi Narodów (170). Konferencja waszyngtońska (172).	

2. WZROST NASTROJÓW REWOLUCYJNYCH W ŚWIECIE	173
Wpływ Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej (173). Walki rewolucyjne w Niemczech (1918—1919). Rewolucja listopadowa (174). Węgierska Republika Rad (178). Rewolucja narodowoburząca (1918—1923) w Turcji (179).	
Rozdział XX. BUDOWA SOCJALIZMU W ZSRR	184
1. INTERWENCJA PAŃSTW IMPERIALISTYCZNYCH W REPUBLIKACH RADZIECKICH	184
Walka o zawieszenie broni. Pokój brzeski (184). Początki budownictwa socjalistycznego (184). Pierwsza konstytucja radziecka (185). Obca interwencja (185). Sojusz kontrrewolucji i interwentów (185). Zwycięstwo nad interwentami (189).	
2. UTWORZENIE ZWIĄZKU SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RADZIECKICH	189
Nowa polityka ekonomiczna — NEP (190). Powstanie ZSRR (190). Pierwsze kroki ZSRR na arenie międzynarodowej. Konferencja w Genewie (190). Traktat w Rapallo (191). Konferencja haska (192). Konferencja w Lozannie (192). Uznanie ZSRR (192). Konstytucja ZSRR (192). Śmierć Lenina (192).	
3. ZSRR W LATACH 1925—1941	193
Socjalistyczna industrializacja (193). Kolektywizacja rolnictwa (194). Druga pięcioletka (196). Konstytucja 1936 r. (197).	
4. ZWIĄZEK RADZIECKI W WALCE O POKÓJ I ZBIOROWE BEZPIECZEŃSTWO W EUROPIE ..	197
Pokojowa polityka ZSRR na arenie międzynarodowej (197). Polityka współistnienia (198). Przyjęcie definicji agresora (198). Pakt wschodni (198). ZSRR — członkiem Ligi Narodów (199).	
Rozdział XXI. NIEMCY	200
1. REPUBLIKA WEIMARSKA W LATACH 1919—1923	200
Konstytucja weimarska (200). Wzrost reakcji. Narodziny hitleryzmu (200). Sytuacja gospodarcza Niemiec po wojnie. Inflacja (201). Ponowny wzrost fali rewolucyjnej (201). Faszystowski pucz w Monachium (202).	
2. NIEMCY W LATACH 1924—1928	202
Sytuacja wewnętrzna (202). Plan Dawesa. Wzrost roli Niemiec (203). Sytuacja w KPD (204).	
3. NIEMCY W OKRESIE ŚWIATOWEGO KRYZYSU (1929—1932)	204
Sytuacja ekonomiczna (204). Plan Younga (204). Moratorium Hoovera (205). Przygotowania faszystów do objęcia władzy (205).	
4. OKRES DYKTATURY FASZYSTOWSKIEJ (1933—1939)	206
Faszystowski terror (206). Proces o podpalenie Reichstagu (207). Przygotowania wojenne gospodarki niemieckiej (208). Początek zjednoczenia sił antyfaszystowskich (208). Agresywna polityka zagraniczna Niemiec (209). Wcielenie Austrii do Rzeszy (211). Polityka hitlerowska wobec Czechosłowacji (213). Monachium (213). Napaść na Polskę. Początek drugiej wojny światowej (214).	
Rozdział XXII. WIELKA BRYTANIA	215
Sytuacja gospodarcza (215). Rozwój ruchu robotniczego (215). Powstanie Komunistycznej Partii Wielkiej Brytanii (215). Kryzys gospodarczy 1920—1921 r. (216). Walka Irlandii o niepodległość (216). Wzrost reakcji politycznej (217). Pierwszy rząd labourzystów (217). Wielka Brytania w latach 1924—1929 (217). Drugi rząd labourzystów (218). Gospodarka brytyjska w okresie kryzysu 1929—1932 r. (218). Kryzys polityczny 1931 r. (218). Polityka rządu narodowego (218).	
Rozdział XXIII. FRANCJA	220
1. PIERWSZE LATA PO WOJNIE ŚWIATOWEJ	220
Sytuacja gospodarcza (220). Życie polityczne (221). Rozwój ruchu robotniczego (221). Utworzenie Francuskiej Partii Komunistycznej (222). Problemy polityki zagranicznej (222). Okupacja Zagłębia Ruhry (223).	
2. FRANCJA W LATACH 1924—1939	223
Położenie polityczne i gospodarcze (223). Skutki kryzysu światowego we Francji (224). Groźba faszyzmu we Francji (225). Front ludowy (225). Rząd Daladiera (226).	
Rozdział XXIV. WŁOCHY	227
Włochy po wojnie (227). Sytuacja wewnętrzna. Wzrost fali rewolucyjnej (228). Utworzenie Włoskiej Partii Komunistycznej (228). Faszyzacja Włoch (229). Dyktatura Mussoliniego (229). Włochy w okresie względnej stabilizacji kapitalizmu (230). Kryzys 1929—1933 r. we Włoszech (230). Polityka zagraniczna (231). Wojna włosko-etiopska (231). „Oś Berlin—Rzym” (232).	

Rozdział XXV. INNE PAŃSTWA EUROPY ZACHODNIEJ	233
1. HISZPANIA	233
Problemy wewnętrzne (233). Utworzenie Komunistycznej Partii Hiszpanii (233). Dyktatura Primo de Rivery (234). Proklamowanie republiki (234). Wojna domowa (236). Zwycięstwo faszyzmu (237).	
2. PORTUGALIA	238
3. BELGIA	238
Sytuacja gospodarcza (239). Problemy polityczne i społeczne (239).	
4. HOLANDIA	239
5. LUKSEMBURG	240
6. SZWAJCARIA	240
Rozdział XXVI. PAŃSTWA EUROPY ŚRODKOWEJ	242
1. AUSTRIA	242
Problemy polityczno-społeczne (242). Proces faszystacji kraju. Anschluss (243).	
2. WĘGRY	243
3. CZECHOSŁOWACJA	244
Utworzenie Republiki Czechosłowackiej (244). Rozwój ruchu robotniczego (244). Walka o utrzymanie republiki (245). Kryzys monachijski (245). Utrata niepodległości (246).	
4. RUMUNIA	247
Rozdział XXVII. PAŃSTWA SKANDYNAWSKIE I NADBAŁTYCKIE	249
1. DANIA	249
2. NORWEGIA	249
3. SZWECJA	250
4. FINLANDIA	250
5. LITWA	251
6. ŁOTWA	251
7. ESTONIA	251
Rozdział XXVIII. PAŃSTWA BALKAŃSKIE	253
1. JUGOSŁAWIA	253
2. BUŁGARIA	254
3. ALBANIA	255
4. GRECJA	255
Rozdział XXIX. TURCJA	256
Rozdział XXX. BLISKI WSCHÓD	261
1. EGIPT	262
2. SYRIA I LIBAN	264
3. PALESTYNA	265
4. TRANSJORDANIA	265
5. IRAK	265
6. PAŃSTWA PÓŁWYSPU ARABSKIEGO	266
Rozdział XXXI. AZJA W LATACH 1918—1939	267
1. PROBLEMY OGÓLNE	267
2. JAPONIA	269
Sytuacja społeczno-ekonomiczna (269). Formowanie się pierwszych grup socjalistycznych (269). Rozwój ruchu robotniczego i chłopskiego (270). Kryzys gospodarczy (270). Polityka ekspansji (271). Faszyzm w Japonii (272).	
3. CHINY	272
Sytuacja społeczno-ekonomiczna (272). Powstanie Komunistycznej Partii Chin (273). Rewolucja chińska (1925—1927) (273). Druga rewolucyjna wojna domowa (1927—1937) (274).	
4. INDIE	276
Problemy społeczno-polityczne (276). Gandhyzm. Indyjski Kongres Narodowy (277). Liga Muzułmańska (277). Organizacje komunistyczne (278). Wzrost fali rewolucyjnej (278). Indie w przededniu drugiej wojny światowej (278).	
5. IRAN	279

Rozdział XXXII. AFRYKA	281
Rozwój sił wytwórczych (281). Struktura społeczna ludów Afryki (281). Problemy polityczne. Walka narodowo-wyzwoleńcza (282).	
1. AFRYKA POŁNOČNA	282
Tunezja (282). Algieria (284). Republika Rifu (285). Maroko (286).	
2. KOLONIALIZM W CZARNEJ AFRYCE	286
Kolonie francuskie w Afryce Zachodniej (286). Kolonie francuskie w Afryce Równikowej (288). Posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii (289). Związek Południowej Afryki (290).	
3. AGRESJA NA ETIOPIĘ	292
Walka mocarstw europejskich o strefy wpływów (292). Napaść Włoch na Etiopię (293).	
4. AFRYKA W PRZEDEDNIU DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ	295
Rozdział XXXIII. AMERYKA	297
1. STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	297
Skutki pierwszej wojny światowej (297). Rozwój ruchu robotniczego w latach 1918—1920 (297). Komunistyczna Partia USA (298). Imperializm amerykański w walce o hegemonię w świecie (298). Przejściowy okres stabilizacji kapitalizmu (299). Położenie mas pracujących (299). Kryzys gospodarczy (1929—1933) (299). Prezydentura Roosevelta (301). Stany Zjednoczone w przededniu drugiej wojny światowej (302).	
2. KANADA	302
Kanada po pierwszej wojnie światowej (303). Ruch robotniczy (303). Problem niepodległości (303). Sytuacja gospodarcza (303).	
3. AMERYKA ŁACIŃSKA	303
Argentyna (303). Brazylia (304). Meksyk (304). Sytuacja ogólna (305). Rozwój ruchu robotniczego (306). Okres względnej stabilizacji kapitalizmu (306). Kryzys ekonomiczny (306). Caudilizm (307). Ameryka Łacińska w przededniu drugiej wojny światowej (307).	
Rozdział XXXIV. MIĘDZYNARODÓWKA KOMUNISTYCZNA	308
Powstanie III Międzynarodówki (308). III Międzynarodówka w latach 1919—1924 (308). VII Kongres Międzynarodówki i jego znaczenie (310).	
Rozdział XXXV. ŚWIAT MIĘDZY DWIEMA WOJNAMI	312
1. POWSZECHNY KRYZYS USTROJU KAPITALISTYCZNEGO	312
Charakterystyka okresu 1919—1939 r. (312). Kryzys w latach 1929—1933 (314). Polityka współistnienia (316).	
2. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH W PRZEDEDNIU WYBUCHU DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ	316
Utworzenie bloku faszystowskiego (316). Walka ZSRR o bezpieczeństwo zbiorowe (317). Napaść na Polskę. Wybuch drugiej wojny światowej (319).	
3. NAUKA I KULTURA	319
Rozwój nauk ścisłych (319). Rozwój wiedzy technicznej (320). Filozofia (321). Literatura (321). Sztuka (322). Prasa (322).	
TABLICA CHRONOLOGICZNA	323
BIBLIOGRAFIA	332
SPIS TABEL	336
SPIS MAP	338

